

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. No	51-554-01-187
Дата	10.10.2025

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПЕТДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

17¹²
уфис

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА

51-то НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМА Г-ЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1, т. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, внасяме проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за здравното осигуряване, ведно с мотиви и предварителна оценка на въздействието към него.

Молим законопроектът да бъде представен за разглеждане и обсъждане по установения ред.

2025 г.

гр. София

ВНОСИТЕЛИ:

ELISAVETA DIMITROVA BELOBRADOVA	Digitally signed by ELISAVETA DIMITROVA BELOBRADOVA Date: 2025.10.10 15:07:32 +03'00'
BOZHIDAR PLAMENOV BOZHANOV	Digitally signed by BOZHIDAR PLAMENOV BOZHANOV Date: 2025.10.10 15:37:59 +03'00'
Nadejda Gueorguieva Iordanova	Digitally signed by Nadejda Gueorguieva Iordanova Date: 2025.10.10 16:31:38 +03'00'

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПЕТДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

**ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ
НА ЗАКОНА ЗА ЗДРАВНОТО ОСИГУРЯВАНЕ**

(обн., ДВ, бр. 70 от 1998 г.; изм., бр. 93 и 153 от 1998 г., бр. 62, 65, 67, 69, 110 и 113 от 1999 г., бр. 1 и 64 от 2000 г., бр. 41 от 2001 г., бр. 1, 54, 74, 107, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 50, 107 и 114 от 2003 г., бр. 28, 38, 49, 70, 85 и 111 от 2004 г., бр. 39, 45, 76, 99, 102, 103 и 105 от 2005 г., бр. 17, 18, 30, 33, 34, 59, 80, 95 и 105 от 2006 г., бр. 11 от 2007 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 2007 г. – бр. 26 от 2007 г.; изм., бр. 31, 46, 53, 59, 97, 100 и 113 от 2007 г., бр. 37, 71 и 110 от 2008 г., бр. 35, 41, 42, 93, 99 и 101 от 2009 г., бр. 19, 26, 43, 49, 58, 59, 62, 96, 97, 98 и 100 от 2010 г., бр. 9, 60, 99 и 100 от 2011 г., бр. 38, 60, 94, 101 и 102 от 2012 г., бр. 4, 15, 20, 23 и 106 от 2013 г., бр. 1, 18, 35, 53, 54 и 107 от 2014 г., бр. 12, 48, 54, 61, 72, 79, 98 и 102 от 2015 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 2016 г. – бр. 20 от 2016 г.; изм., бр. 98 от 2016 г., бр. 85, 101 и 103 от 2017 г., бр. 7, 17, 30, 40, 77, 92, 102 и 105 от 2018 г., бр. 24, 99 и 101 от 2019 г., бр. 54, 67 и 103 от 2020 г., бр. 21 от 2021 г., бр. 18, 32 и 62 от 2022 г., бр. 8, 13, 64, 66, 82, 84 и 106 от 2023 г., бр. 13 и 16 от 2024 г.; Решение № 6 на Конституционния съд от 2024 г. – бр. 36 от 2024 г.; изм., бр. 39 и 85 от 2024 г. и бр. 25, 27, 52 и 64 от 2025 г.)

§ 1. В чл. 40, ал. 1 се създава т. 9:

“9. за лицата по т. 5, които получават парични обезщетения по чл. 11, ал. 1, т. 1, буква „г“ и „д“ КСО, и за които осигурителят е в производство по несъстоятелност, в ликвидация или е прекратил дейността си – здравноосигурителните вноски са за сметка на държавния бюджет, върху минималния осигурителен доход по т. 5, и се внасят до 25-о число на месеца, следващ месеца, за който се отнасят.”

§ 2. В чл. 109 се правят следните изменения:

1. Създава се ал.1а:

“(1а) За периодът, за който вноските са внесени по реда на чл. 40, ал. 1, т. 9 здравноосигурителните права на лицата не се прекъсват на основание ал. 1

2. Създава се ал.6:“(6) При прекъсване на здравноосигурителните права, лицата се уведомяват за това по ред, определен с наредбата по чл. 39, ал. 1”

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. Този закон влиза в сила в деня на обнародването му, с изключение на § 2, който влиза в сила с тримесечен срок от обнародването.

ВНОСИТЕЛИ:

ELISAVETA
DIMITROVA
BELOBRADOVA

Digitally signed by ELISAVETA
DIMITROVA BELOBRADOVA
Date: 2025.10.10 15:08:01
+03'00'

BOZHIDAR
PLAMENOV
BOZHANOV

Digitally signed by BOZHIDAR
PLAMENOV BOZHANOV
Date: 2025.10.10 15:38:18
+03'00'

Nadejda
Gueorguieva
Iordanova

Digitally signed by Nadejda
Gueorguieva Iordanova
Date: 2025.10.10 16:30:46
+03'00'

МОТИВИ

Към Законопроект на изменение и допълнение на Закона за здравното осигуряване

Действащото законодателство предвижда държавата да внася здравноосигурителните вноски за лицата, които получават обезщетение за безработица. На практика възникват гранични случаи, при които обезщетение за безработица не се дължи, тъй като лицето получава друго парично обезщетение по Кодекса за социално осигуряване (КСО) — в частност обезщетение за бременност и раждане и обезщетение за отглеждане на дете до 2-годишна възраст. Макар КСО да гарантира изплащането на тези обезщетения до изтичане на законовия им срок, при фалит, ликвидация или фактическо прекратяване на дейността на работодателя се създава риск от прекъсване на здравноосигурителните права, тъй като досегашният осигурител обективно не може да внесе дължимите здравни вноски. Това засяга уязвима група — бременни жени и майки на деца до 2 години — и нерядко води до ситуации, в които гражданите узнават за прекъснати права едва при необходимост от медицинска помощ. Налице е и комуникационен дефицит: при други публични задължения уведомяването е активно и навременно, докато при прекъсване на здравноосигурителни права информацията често не достига до засегнатите лица.

С предложения законопроект се запълва тази празнота, като се въвежда целенасочен механизъм държавата да поема здравноосигурителните вноски в случаите, когато осигурителят е в производство по несъстоятелност, в ликвидация или е прекратил дейността си, а лицето продължава да получава обезщетение за бременност и раждане или за отглеждане на дете до 2-годишна възраст. В чл. 40, ал. 1 от Закона за здравното осигуряване се създава нова т. 9, с която се предвижда в тези хипотези вноските да се заплащат за сметка на държавния бюджет, върху минималния месечен размер на осигурителния доход за самоосигуряващи се лица (както е по общия режим на т. 5), със срок за внасяне до 25-о число на месеца, следващ месеца, за който се отнасят. Решението е систематично съгласувано с действащата уредба, тъй като запазва базата и падежа на вноските и се прилага само при обективна невъзможност осигурителят да изпълни задълженията си.

За да се гарантира непрекъснатост на правата и правна сигурност за засегнатите лица, в чл. 109 се създава нова ал. 1а, съгласно която здравноосигурителните права не се прекъсват за периодите, през които вноските са внесени по реда на чл. 40, ал. 1, т. 9. Допълнително се създава нова ал. 6, с която се въвежда изрично задължение за уведомяване на лицата при прекъсване на здравноосигурителните права по ред, определен с наредбата по чл. 39, ал. 1. По този начин се осигурява навременна и достъпна информация — включително чрез електронни съобщения и телефонни известия — и се дава възможност за своевременно предприемане на действия за възстановяване на правата.

Очакваният ефект от приемането на законопроекта е подобряване на социалната защита и предвидимостта за бременни жени и майки на деца до 2 години в случаите на несъстоятелност, ликвидация или прекратяване на дейността на техния работодател; намаляване на броя на прекъснатите здравноосигурителни права поради липса на платещ на вноски или неинформираност; и повишаване на административната ефективност чрез ясно разписан механизъм, който не създава нови декларационни тежести за гражданите. Изпълнението на закона предполага служебен обмен на данни между Националния осигурителен институт, Агенцията по вписванията/съдилищата и Националната агенция за приходите за коректно отразяване и превеждане на вноските към НЗОК, както и допълване на подзаконовата уредба по чл. 39, ал. 1 относно каналите и сроковете за уведомяване.

Предлаганите изменения са в съответствие с чл. 52 от Конституцията (право на здравно осигуряване и достъп до медицинска помощ) и принципите на закрила на майчинството. Те създават пропорционален и работещ ред за защита на здравноосигурителните права на майките в период на майчинство, когато осигурителят е обективно възпрепятстван да изпълни задълженията си, и въвеждат ясен режим на уведомяване при прекъсване на права, с което се укрепва правната сигурност и социалната справедливост.

ВНОСИТЕЛИ:

ELISAVETA
DIMITROVA
BELOBRADOVA

Digitally signed by
ELISAVETA DIMITROVA
BELOBRADOVA
Date: 2025.10.10 15:08:29
+03'00'

BOZHIDAR
PLAMENOV
BOZHANOV

Digitally signed by
BOZHIDAR PLAMENOV
BOZHANOV
Date: 2025.10.10
15:38:37 +03'00'

Nadejda
Gueorguiev
a Iordanova

Digitally signed by
Nadejda Gueorguieva
Iordanova
Date: 2025.10.10
16:31:04 +03'00'

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПЕТДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА
ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗДРАВНОТО
ОСИГУРЯВАНЕ

I. Част първа

Елементи на оценката	Аргументация
Основания на законодателната инициатива	Фактическото основание е установената празнота, при която при несъстоятелност, ликвидация или прекратяване на дейността на осигурителя бременни жени и майки на деца до 2 години, получаващи обезщетения по чл. 11, ал. 1, т. 1, б. „г“ и „д“ КСО, остават без платец на здравни вноски и рискуват прекъсване на права. С предлаганите изменения се гарантира непрекъснато осигуряване чрез поемане на вноските от държавния бюджет при запазена осигурителна база и срокове и се въвежда уведомяване на засегнатите лица; мярката е пропорционална, с ограничено бюджетно въздействие и съответства на правото на ЕС.
Заинтересовани групи	Заинтересовани лица са бременните жени и майките на деца до 2 години, чиито осигурители са в несъстоятелност/ликвидация, както и НОИ, НАП и НЗОК като изпълнителни органи.
Анализ на разходи и ползи	Държавата временно поема здравните вноски (8% върху минималния осигурителен доход) за периода, в който няма платец — това е директният бюджетен разход. НЗОК отчита същата сума като приход, а част от средствата може да се възстанови по регрес от масата на несъстоятелността. Административните разходи са незначителни и мярката предотвратява по-скъпи последици от прекъснати права.
Административна тежест и	Законопроектът не създава съществени нови административни тежести за гражданите и работодателите.

Елементи на оценката	Аргументация
структурни промени	
Въздействие върху нормативната база	Не са необходими непосредствени или последващи промени в други нормативни актове в резултат от приемането на законодателната инициатива, извън ограничено по обхват обновяване на наредбата към закона.
Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие	Законопроектът гарантира равнопоставеност, като предоставя защита на майки, безработни и лица със замразена дейност. Не се създават привилегирани групи, а се осигурява равен достъп до здравноосигурителни права за всички граждани. В демографски аспект промяната има положителен ефект чрез гарантиране на предвидимост и сигурност за майките по време на майчинство, което е пряк стимул за семейното планиране и раждаемостта.

ВНОСИТЕЛИ:

ELISAVETA
DIMITROVA
BELOBRADOVA

Digitally signed by ELISAVETA
DIMITROVA BELOBRADOVA
Date: 2025.10.10 15:08:52
+03'00'

BOZHIDAR
PLAMENOV
BOZHANOV

Digitally signed by BOZHIDAR
PLAMENOV BOZHANOV
Date: 2025.10.10 15:38:53
+03'00'

Nadejda
Gueorguieva
Iordanova

Digitally signed by Nadejda
Gueorguieva Iordanova
Date: 2025.10.10 16:31:17
+03'00'